

**BISKOPENS VISITASFOREDRAG
VISITAS I TANA OG NESSEBY SOKN
INDRE FINNMARK PROSTI I NORD-HÅLOGALAND BISPEDØMME
8.-12. MAI 2019**

Kjære Tana og Nesseby menigheter. Takk for fine dager sammen med dere. Vi har hatt gode og innholdsrike dager i både Tana og Nesseby, og dette visitasforedraget er punktum i en svært god bispevisitas.

Sammen med følget mitt, prost Egil Lønmo og rådgiver Steinar Sneås Skauge, har jeg blitt tatt godt imot i begge menighetene deres. Jeg var ofte på besøk i Nesseby og Tana i ungdomstiden min, og det varmer at det fremdeles er godt å komme på besøk hit. Det har vært fint å møte både gamle og nye kjente.

Litt om bispevisitas

En bispevisitas er en del av det som setter menigheten inn i den verdensvide kirken. For dere i Tana og Nesseby menigheter er ikke alene. Dere er en del av Indre Finnmark prosti som er en del av Nord-Hålogaland bispedømme i Den norske kirke. Der har jeg et særlig ansvar for å se dere. For jeg er biskop, og det å være biskop handler om å se. Ordet kommer fra et gresk ord som betyr noe slikt som å se eller ha oppmerksomheten rettet mot.

Og disse dagene har jeg sett dere. Jeg har sett menighetene, staben, enkeltpersoner og organisasjon. Jeg har sett etter det som har vært bra og jeg har sett etter det som kanskje ikke har vært like bra. Og jeg har sett hvordan det dere gjør henger sammen med Den norske kirkes lære og praksis, og den verdensvide kirkes lære og praksis. For dere er en del av den verdensvide kirke. Vi stoppet med Den norske kirke i stad, men Tana og Nesseby menigheter er en del av en kirke som gjør at det vi tenker på som et kjempestort geografisk område, Tana og Nesseby kommuner, blekner. For kirken strekker seg over hele jorden. Vi er med i en kirke der vi på tusenvis av tungemål bekjenner at Jesus er herre! Samtidig er det en kirke der norsk, samisk og kvensk språk og kultur har en umistelig verdi for kirken og en kirke som er helt avhengig av å stå støtt i Tana og Nesseby sokn. For uten lokalmenighetene er kirken ingenting. Takk Gud for at det er menigheter i Tana og Nesseby!

I en visitas får man oppleve mye. Vi kommer nær hverandre i ord og sakramenter, og vi får være med på mye av det som skjer i menighetene. Vi har sett to menigheter som betyr mye for lokalsamfunnene dere er en del av. Dere er godt integrerte i samfunnet, dere gjør mye godt arbeid og jeg har fått høre mye skryt av kirken her. Dette skyldes at kirken er velsignet med gode, engasjerte ansatte og frivillige i Tana og Nesseby menigheter. Med en slik visitas som vi har hatt nå, ønsker vi å inspirere dere til å fortsette dette utrolig viktige arbeidet dere gjør. Dere er Kristi kropp i Tana og Nesseby. Dere gjør Kristi gjerninger i Tana og Nesseby. Det høres pompøst og stort ut, men det er faktisk sant. Dere representerer Jesus Kristus i lokalsamfunnet, og dere skal tenke stort om det dere gjør her. For det er stort!

Ovttas/Sammen

Temaet på denne visitasen har vært «Ovttas/Sammen». Det har vært en passende overskrift for disse dagene. Overskriften skal synliggjøre at de to soknene og kommunene står med en fot i det norske og en fot i det samiske, og at de to språkene og kulturene er likestilte. Og slik er det virkelig i Tana og Nesseby menigheter. Kvensk hører også til i Tana og Nesseby fra gammelt av. I nyere tid har det kommet hit folk fra andre kulturer, med andre språk. Alle hører sammen

Ovttas/sammen har også vært en passende overskrift på en annen måte. Dere deler i stor grad kirkestaben. Dere står derfor sammen også i den forstand at man møter mange av de samme menneskene i sentrale roller i de to menighetene. Dette er en måte å organisere seg på som ikke bare er enkel, men det virker som om dere klarer det godt i deres to menigheter.

GJENNOMGANG AV PROGRAMMET

Jeg vil ta dere med på en kort gjennomgang av det vi har vært med på disse dagene, og begynner, naturlig nok, på onsdag.

Møte med ansatte i menighetene

Vi startet visitasen med å møte de ansatte i de to menighetene. Dere deler diakon, kateket og tolk. Prestene går inn i begge soknene og organisten i Tana spiller også en del i Nesseby. Det er godt å se at dere klarer å manøvrere i dette kompliserte landskapet relativt vellykket. Med så mange personer som går på tvers av soknene er det ikke til å unngå at det vil bli spenninger fra tid til annen, men mitt inntrykk er at dere klarer å håndtere dette godt.

Dette skyldes i stor grad at dere har svært veldig gode medarbeidere i de to stabene. Det er kompetente og gode medarbeidere som kjenner både lokalsamfunnet og kirken godt. Mange har også stått i tjenesten her lenge. Det er i den forbindelse naturlig å nevne særlig kirkeverge i Nesseby Bernhard Iversen som snart går av med pensjon og har jobbet nesten 28 år i kirken. Det er bare å ta av seg hatten for en slik trofasthet mot kirken. Men det er ikke bare Bernhard, men også andre som har vært lenge i stillingene sine. Det er jeg takknemlig for. Vi opplever at det er vanskelig å rekruttere medarbeidere til mange stillinger i kirken, og dere har grunn til å være takknemlige i Tana og Nesseby for den gode staben dere har.

Det er også flott at dere prioriterer kompetansebygging ved at diakonimedarbeideren får studere for å få formell kompetanse i diakoni. Dette er en investering i kunnskap jeg er sikker på er fornuftig både for dere og kirken generelt.

Tana og Nesseby er godt bemannet. I forhold til medlemstall er det svært få, om noen, menigheter i Nord-Hålogaland bispedømme som har flere medarbeidere. Dere har både diakoniarbeider og kateket. Når dere har slike ressurser er det godt å se at dere bruker dem fornuftig og at det er god kvalitet på det som skjer av både undervisning og diakoni.

Møte med menighetsrådene

På onsdag møtte vi også menighetsrådene i både Tana og Nesseby til et fellesmøte på Tanabru. Det var et godt møte der vi opplevde to engasjerte og kunnskapsrike råd. Det er naturlig i slike møter at det blir mye snakk om en del mer praktiske temaer som økonomi, kirkeordning, språk og slikt. Det var derfor gledelig da det på slutten av møtet ble løftet fram et ønske om at visitasen kunne føre til vekst og utvikling i gudstjenestelivet. Det er gudstjenestelivet som er kjernen i menighetenes arbeid, og at menighetsrådet peker på dette som et viktig mål med visitasen viser at det sitter mennesker i rådene som har syn for kirkens kjernevirksomhet. Slikt gjør en biskop glad.

Skolegudstjeneste

På torsdag startet vi dagen med at vi omtrent blåste på sjøen utenfor Nesseby kirke. Heldigvis kom vi oss innomhus, og fikk feire skolegudstjeneste sammen med skolebarn og lærere i Nesseby. Vi fikk bli kjent med fiskefangsten til sokneprest Erik – Han dro fram ryggraden på en fisk på prekestolen til stor glede for både barn og voksne – og vi fikk ellers være med på en fin gudstjeneste i den vakre kirken dere har her i Nesseby. At skolen kommer på slike gudstjenester er ikke en selvfølge, og noe dere må pleie og dyrke videre.

Møte med ledelsen i Nesseby kommune

Fra gudstjenesten dro vi videre til rådhuset der vi møtte ordfører Knut Inge Store og assisterende rådmann Oddleif Nilsen. Dette var et svært positivt møte der både kirke og kommune var raske til å skryte av den andre parten. Kommunen tilbød seg å hjelpe til med å navigere i regelverk og byråkrati for å få reparert muren rundt kirken, noe vi setter stor pris på. At samarbeidet mellom kirke og kommune går godt har flere grunner, men en av grunnene er at ordføreren selv sitter som kommunens representant i fellesrådet. At han prioriterer dette er et stort pluss for samarbeidet, og noe vi i kirken gir stor honnør for.

Møte med ungdommer

Vi dro videre til Tanabru, der jeg møtte ungdomsskoleelever på Tanabru skole og Sameskolen. Ungdommene var godt forberedt med spørsmål jeg fikk i oppgave å besvare så godt jeg kunne.

Salmekveld

Dagen ble avsluttet med en flott samling på menighetshuset i Tanabru. En kombinert salmekveld og frivilligfest med et kakebord som ville gjort enhver stolt. Vi sang flere salmer sammen, sokneprest Janos hadde en fin andakt, og sanggruppen fra Nesseby sang gripende fra repertoaret de har spilt inn på to plater. I tillegg gav tidligere kirkeverge i Tana, og nå sekretær i kirkeforeningen, Kirstin Biti Johansen en god og grundig innføring i kirkesaken i Tanabru, hvor den står nå og hva som har blitt gjort til nå.

Møte med ledelsen i Tana kommune

På fredag møtte vi Tana kommune. Her møtte vi ordfører Frank Ingilæ og Trond Are Anti, kommunalsjef for oppvekst. At ingen av kommunene møtte med rådmannen skyldes ikke vond vilje, men noe så enkelt som at man ikke har tatt hensyn til mine visitasplaner når man har lagt samlingen for alle rådmennene i Finnmark. De var derfor opptatt på denne samlingen i Lakselv. Men vi har møtt to gode stedfortredere. Også i Tana har ordføreren valgt å representere kommunen i kirkelig fellesråd, og han skal ha den samme rosen for dette som sin kollega i Nesseby. Også i Tana gjør dette at kommune og kirke har god kommunikasjon. Tana kommune har måttet gå gjennom store nedskjæringer de siste årene, noe som naturlig nok også har gått ut over kirken.. Likevel ser vi at kommunen har syn for at vi også kan nå en smertegrense. Når noe så grunnleggende og enkelt som en tiner på gravplassen er problematisk viser det at man har kuttet mye. Vi håper at menigheten etter hvert kan få dekket de grunnleggende behovene.

Et naturlig tema i dette møtet var kirken i Tanabru. Eller snarere: Mangelen på kirke i Tanabru. Vi oppfordret kommunen til å jobbe for å få denne på plass, og jeg oppfattet at ordføreren var enig med meg og oss i at dette er et bygg som må reises i bygda.

Møte om samisk, kvensk og norsk språk

Vi gikk videre til Tana samiske språksenter der vi møtte administrasjonen der i tillegg til to representanter for Tana kvenforening. Vi hadde en fruktbar samtale om samisk og kvensk språk i lokalsamfunnet her og om hva kirken kan gjøre for å bidra til at begge språkene fortsatt lever videre som levedyktige språk. Vi møtte en vilje til å lære av hverandre og hjelpe hverandre uavhengig av hvilke språk man identifiserer seg med, helt i tråd med visitasens tema «Ovttas/sammen». De ulike språkene tilfører oss alle mye, og at et språk blir sterkere gir også de andre bedre levevilkår. Å velsigne andre fører til at man får velsignelse tilbake, som det ble sagt i møtet.

Fredagspizza

Vi avsluttet programmet vårt med fredagspizza på menighetshuset i Tanabru. Dette arrangementet ble litt amputert siden skolene både hadde hatt Tine-stafett og ikke minst konsert med Isák samme dag. Det kom likevel noen ungdommer og vi fikk se et glimt av et flott diakonalt tiltak for ungdom. Det ble rikelig med pizza på oss som var der! Dessuten er det et kvalitetstegn for lokalsamfunnet at et band som Isák kan spille for skolene her.

SÆRLIGE TEMAER

Det var dagene i korte trekk. Det har i løpet av disse dagene utmeislet seg noen temaer jeg vil snakke litt mer om.

Kirke i Tanabru

Det er veldig spesielt å være på visitas i et sokn og ikke ha et eneste arrangement i en kirke i soknet. Det har jeg vært i Tana sokn nå. Det skyldes ikke vond vilje eller et dårlig program, men at her er den største befolkningskonsentrasjonen i kommunen, og her er det ikke en kirke. Man har rett nok et godt og tjenlig menighetshus, men behovet for en kirke i Tanabru er åpenbart. Jeg er ikke den første som sier dette. Per Oskar Kjølås sa det da han var her på bispevisitas for 9 år siden, Ola Steinholt sa det før ham, og om jeg hadde lett lenger bak i arkivet hadde sikkert både Nergård og Bremer sagt det samme. Kanskje Norderval også. Det er i alle fall ikke en ny sak. Det er et behov som har vokst seg fram over tid, og nå er helt prekært. Og innsatsen i menigheten for å få dette til har vært, og er imponerende.

Det er ikke mange kommunesenter i Norge uten en egen kirke. De finnes, men de blir færre og færre. Heldigvis. Vi har faktisk grunnlovsfestet i Norge at Den norske kirke skal være en landsdekkende folkekirke, men for å være dette er vi avhengig av å ha kirker der folk bor. Og folk bor i Tanabru. Vi må ha en kirke i Tanabru. Det er bare et spørsmål om vi klarer å få det til, og når vi klarer å få det til.

En ny kirke vil også ha driftsutgifter, og det er en utgiftspost som allerede er stor i Tana. Det er nok få kommuner som har flere kirker i forhold til innbyggertallet enn Tana, og det er naturlig å spørre om man trenger en ny kirke når man har sju fra før. Man trenger absolutt en ny kirke, men man trenger ikke åtte kirker i Tana, og noen må på ett eller annet tidspunkt ta den harde avgjørelsen om hvilken kirke eller kirker man skal avvikle i denne prosessen.

Det vil gjøre vondt og mange vil være uenige i avgjørelsen, men det er en avgjørelse som må bli tatt. For kirke i Tanabru er essensielt for kirken i Tana. Prosessen fram mot kirkebygg er langt fra ferdig, men jeg har et mål og ønske om at jeg skal få vigslet kirke i Tanabru før jeg må gå av med pensjon. Jeg håper dere ordner dette for meg.

Kirkestaber – ansatte i menighetene

Vi har vært inne på at dere langt på vei har felles stab i de to menighetene. Dette er et punkt dere må og kan jobbe videre med. For selv om det går greit nå, er det ikke selvsagt at det vil vare. Gode strukturer i samarbeidet mellom dere er viktig for å forebygge slitasjeskader. Dette kan være ting som gode avtaler, forutsigbarhet og fellesmøter.

For Nessebys del er det også utfordringer foran dere på personalsiden. Dere må snart få ny kirkeverge og dere trenger en fast organist. Å måtte gi slipp på en person som har stått i tjenesten så lenge som Bernhard blir ingen enkel oppgave, men det er også en mulighet for å stokke om på kortene. Dere må bemanne stillingene som kirkeverge, kirketjener, kirkegårdsarbeider og også organist. Det er muligheter her for å finne gode og kreative løsninger med ulike former for kombinasjons- og samarbeidsstillinger. Hvordan dette skal løses er ikke jeg den rette til å si, men det ligger altså også muligheter i denne utfordringen. Kanskje kan dette også føre til enda tettere samarbeid mellom stabene i Tana og Nesseby?

Samisk, kvensk og norsk språk

Både Tana og Nesseby er en del av det samiske språkforvaltningsområdet. Dette forplikter også oss i kirken. Jeg vet at dere jobber mye med dette, og det blir gjort svært mye bra. Samisk og norsk skal stå ovttas/sammen her. Det er et arbeid vi aldri kan slippe ut av fokus, for dette handler om identiteten til folk. Det handler også om å ta videre det som skjedde på pinsedagen i Jerusalem, det vi snart skal feire: Der snakket plutselig disiplene alle mulige språk. Jeg vet ikke om de snakket norsk, samisk eller kvensk den dagen, men om en eller annen nordboer hadde forvillet seg til Jerusalem hadde de gjort det. For språkene våre er også Guds språk og de er kirkens språk. Derfor er det så viktig at vi aldri slutter å minne oss på dette, uansett hvor mye bra vi gjør. Jeg nevner også kvensk her, og jeg vet at det blir brukt noe kvensk i gudstjenestene, seinest på visitasgudstjenesten i dag. Det har lenge vært tre språk som har levd i samfunnet her. Norsk og samisk har en høyere offisiell status en kvensk, og det forplikter kirken på en spesiell måte. Men kvensk er også kirkens språk og vi har et ansvar for å bruke også dette språket. Det er flott at dere er bevisst det ansvaret dere har her.

UTFORDRINGER

Jeg gir alltid noen utfordringer til menigheten jeg er på visitas i, og det vil jeg også gjøre til dere. Dette er ting jeg har sett i løpet av visitasen som jeg tenker at dere kan jobbe med i tiden fremover. Jeg sier ikke hvordan dere skal løse utfordringene. Dere kjenner menighetene og bygdene best. Men jeg ser at dette er områder dere bør jobbe med fremover.

- 1) Jobb videre med å få kirke i Tanabru, og jobb med flere ulike alternativer for finansiering. Slik det er nå har jeg inntrykk av at dere i hovedsak jobber med bare en finansieringsløsning. Let etter om det også finnes andre måter å gjøre det på, hvis man ikke lykkes med å få statlige midler. Og: gi ikke opp! Jobb videre med dette slik at dere kan få kirken dere fortjener.
- 2) Finn en ordning for organisttjenesten i Nesseby. Nesseby trenger en fast organist. Denne stillingen kan og bør legges opp som en kombinasjonsstilling der jeg ikke vet hva den andre delen av stillingen skal være. Men prøv å finne en ordning på dette slik at dere kan få organisten dere fortjener.
- 3) Legg noen stabsmøter til Nesseby, for eksempel ett møte i måneden. Dette kan endre noe på dynamikken slik at samarbeidet blir enda bedre.
- 4) Ha noen felles menighetsrådsmøter, for eksempel ett møte i året. Med så mange felles utfordringer og styrker og en stab som i så stor grad er sammenvevd trenger menighetsrådene å møtes. La det helst gå på omgang hvem som er vertskap for disse møtene.

AVSLUTNING

Til slutt vil jeg takke for flotte dager her i Tana og Nesseby. Dager som dette gjør meg ekstra stolt over å få være biskop i Nord-Hålogaland. For vi har så mye godt å vise til i bispedømmet vårt, ikke minst her i menighetene deres.

Jeg er biskop for Nord-Hålogaland bispedømme. Det er bare en organisatorisk enhet. Kirken er ikke egentlig organisatoriske enheter. Kirken kan sies å være to ting: Kirken er alle de troende til alle tider og alle steder, altså global. Og: Kirken er de som samles om ordet og sakramentene, altså lokal.

Det dere er og gjør kan vi ikke vurdere høyt nok, for dere er Jesu hender og føtter, stemme og smil i Tana og Nesseby. Dere fører mennesker til Jesus.

Jeg er ydmyk og takknemlig for tjenesten dere står i og vil hilse dere med ordene Paulus gav til menigheten i Filippi, (Fil 1,6) men som like godt kunne vært til menighetene i Tana og Nesseby:

«Jeg er trygg på at han som begynte sin gode gjerning i dere, skal fullføre den – helt til Jesu Kristi dag»,

«Mun lean vissis dasa ahte son guhte álggahii buori dagu din siste, ollašuhttá dan gitta Jesus Kristusa beaivvi rádjái».